

Cranford

Elizabeth Gaskell

"Je to jediný můj román, který jsem po sobě dokázala znovu přečíst, a to několikrát." Tak charakterizuje svoje slavné dílo anglická autorka Elizabeth Gaskellová (1810-1865), která společně s J. Austenou, sestrami Brontëovými či G. Eliotovou vyšlapaly cestu ženským autorkám v jinak do té doby především mužském světě literatury. Elizabeth Gaskellová, která se často srovnává s Jane Austenovou, stejně jako ona pocházela z rodiny a výchovy duchovních anglikánské církve. Jako představitelka kritického realismu se ale více zaměřovala na sociální témata z prostředí vznikajících dělnických vrstev. Byla pokračovatelkou chartistického hnutí v britské kultuře. K nejslavnějším dílům patří především její prvotina „Mary Barton“ (1848), která vyšlo česky poprvé jako „Marie Bartonová“ v roce 1960. U českých čtenářů není její jméno tak známé jako Austenová či sestry Brontëové. To se ale pomalu mění, když loni vyšla knížka novel „Alice a její muži ; Hříšná Lizzie“ a letos vyšel poprvé česky její slavný román „Cranford“, dokonce najednou u dvou vydavatelů. Celkový značný čtenářský zájem o literaturu této doby snad způsobí, že se možná dočkáme i českých vydání jejich dalších známých děl jako „North and South“ či „The Life of Charlotte Brontë“.

Kniha „Cranford“ svým tématem a pojetím vybočuje z obvyklé z řady jejich románů. Jde o spíše o humorný, úsměvný příběh ze života několika dám v městečku Cranford, který mi po přečtení trochu připomínal nedávno vydaný román Jane Austenové „Sanditon“. Předobrazem Cranfordu je anglické město Knutsford, kde malá Elizabeth po smrti své matky vyrůstala u tety Hannah. Knižka je vlastně řadou příhod především Mary Smithové a jejích přítelkyň, staropanenské Matty Jenkynsové. Příběhů úsměvných, ale samozřejmě i citlivých. Příběhů z městečka, kde „vládnou“ ženy, jak je patrné už z první věty knihy: „Cranford patří v první řadě Amazonkám, držitelkami domů se slušnějším nájmem jsou ženy.“ Jde o trochu emancipovaný nadhled („Vdávat!“ vyjekly jsme. „Taková šílenost!“), ale přesto vlastně knize o muže jde více než dost. Stejně jako u dalších výše už zmiňovaných autorek té doby, i zde čtenáře musí fascinovat nejen čistota postav, ale hlavně společenské postavení žen vůbec. Ta jejich jediná volba budoucnosti, a tím je manžel - jako jediný zdroj ekonomického zajištění. Kniha, která vycházela nejprve v časopise Household Words redaktora Charlese Dickense, se dočkala i několika filmových ztvárnění, z nichž poslední se odvysílalo i na ČT a je momentálně k dostání na čtyřech levných DVD.

Překlady knihy se výborně zhostila Květa Palowská. Stejně tak stojí za zmínku i doslov Josefa „Pepson“ Snětivého, který mne překvapuje erudovanými vědomostmi a citlivostí k této literatuře, což dle jeho webu, facebooku a vlastních románů bych u člověka s takovým temperamentem ani nečekal.

Knihu vydalo nakladatelství Čas v roce 2011.

BoboKing